

یکشنبه 12 جنوری 2019

مرجان کمال

برگشت دوباره بر یادداشت ها

نگاهی مختصری به تاریخچه کابل

از زنده یاد مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری

قسمت اول

در بین یادداشت های پراکنده مرجان عزیزم، یک مضمون وی را که خواسته است در مورد شهر کابل چیزهای بنویسد دریافت نمودم، خواستم که آن را ترجمه نموده و بدسترس خوانندگان محترم بگذارم. البته میدانم که همه نویسندگان محترم و قلم بدستان، نخبگانی هستند، که ضرورت به خواندن این مضمون جهت دانستن تاریخچه کابل عزیز ندارند، تنها دلیل این است که هموطنانش علاقه و عشق سرشار مرجان را به میهنش، که در سن سه ماهگی وطنش را ترک کرده بود، واقف گردند.

امیدوارم که شما بزرگان، نارسایی های ناشی از ترجمه را به بزرگواری تان بر من ببخشید.

گاهی میان وحشت و تنهایی پرسم از خود که چیست سرانجامش

اشکم به روی گونه فرو ریزد چون بشنوم از ناله خود نامش

(فروغ فرخزاد)

تصاویر کابل

خوشا عشرت سرایی کابل و دامن کوهسارش

که ناخون بر دل گل می زند مژگان هر خارش

(صائب تبریزی)

مرجان!

گر چه نوشتن در مورد کابل باستان خیلی ها مشکل و در خور توان و چند جمله نیست، لکن کوشش می کنم تا بتوانم، نظر به معلومات و تحقیق خود در این ساحه اندکی روشنی بیاندازم. آرزو دارم که در خور توانم به نوشتن تاریخ افغانستان اقدام نمایم .

کابل یکی از شهرهای تاریخی افغانستان و از ادوار قدیم مرکز مطالعات و تحقیقات بوده است، و در دوره های مختلف تاریخ افغانستان، کابل حیثیت و صفت مرکزی را دارا می باشد.

از نظر جغرافیایی در جنوب سلسله کوه های هندوکش قرار داشته و ارتفاع کابل از سطح بحر 1790 - 1800 متر می باشد.

در ادوار قدم کابل به نام های مختلف یاد می گردید که از آن جمله می توانم یکی آن را نام ببرم که کابورا بوده است . کابل مرکز کابلستان، و در زمان کابل شاهان به صورت مستقل و یا نیمه مستقل بود.

کابل از جمله قدیم ترین شهر های دنیا به حساب می رود و قدامت تاریخی آن را به 5000 سال تخمین می نمایند. لاکن به قرار تحقیقات تاریخ نویس شرق " لوی دوپری (Louis Dupré) " در حدود 50000 سال قبل در نقاط مختلف افغانستان امروزی انسان های به جسامت خیلی کوچک زندگی می کردند.

اشغال و چپاول کابل در طول تاریخ:

هشت صد سال قبل از میلاد کابل در دست مادها قرار داشت، که در آن زمان کابل را به نام کابورا یاد می کردند.

در سال های پنجصد قبل از میلاد کابل زیر سلطه هخامنشی ها بود.

بعد از آن در حوالی سال های سه صد و بیست قبل از میلاد سکندر یونانی کابل را تسخیر کرد . و در همین وقت دین بودیزم توسط مبلغین دین بودایی (آشوکا)، که این دین را با خود در کابل آوردند تبلیغ گردید .در سال 140 قبل از میلاد دولت باختری ها روی کار آمد، و در سال 125 قبل از میلاد سکاوات ها باختری ها را تحت فشار قرار دادند.

یونانی های باختر در کابل حکومت قوی تأسیس نمودند که به نام هند یونانی (Greco - Buddhism) یاد می گردید.

طولی نکشید که سکاها بسیار قوی گردیده و دولت یونانی هندی را شکست دادند و آن ها را تابع خود ساختند.

بعد از آن سیتی ها در دهه اول قبل از میلاد برای صد سال کابل را در تصرف خود داشتند . با روی کار آمدن کوشانی ها سیتی ها شهر را از دست دادند.

در سنه 40 - 45 میلادی امپراتوری کوشانی ها در کابل سلطنت نمود، در همین وقت با وجود مقاومت شدید مردم کابل مقابل کوشانی ها، شهر به دست کوشانی ها افتاد.

کوشانی ها توسط ساسانیان شکست خوردند، بعد از ساسانیان کابل به دست یفتلی ها افتاد، یفتلی ها را به نام کابل شاهان نیز یاد می کردند، و ترک تبار (عثمانی ها) بودند، و حکمروایی شان برای چندین نسل ادامه پیدا کرد . یفتلیان ساحه نفوذ شان را به طرف هند وسعت داده و سند، راجستان و وادی های گنگا و جمنا را بدست آورده و هم چنان ساحه نفوذ شان را به طرف ترکستان توسعه دادند.

در بین سال های 34 هجری شمسی کابل زیاد تر از 20 مرتبه مورد حملات شدید اعراب قرار گرفت، در این جنگ ها اعراب به صورت خیلی بی رحمانه جوانان کابل را سر بریدند، در تاریخ به وضاحت از شکست اعراب زیاده تر از

20 مرتبه حرف زده شده است. تا بالاخره مردم کابل به دین اسلام رو آوردند. با تشکیل دولت صفاری و طاهریان از حاکمیت عرب ها کاسته شد.

در سال 260 هجری قمری در حمله صفاریان، نفوذ اعراب از کشور کم می گردد. در حمله یعقوب لیث کابل مورد چور و چپاول قرار می گیرد. از ضعف صفاریان یک قوم دیگر در حدود 280 هجری شمسی به سرکردگی کالاله بنای سلطنت خود را در کابل گذاشت و تا به عصر غزنویان باقی ماندند، و در سال 340 هجری شمسی به سلطنت غزنوی ها ملحق شدند، در عهد سلطنت غزنویان کابل اهمیت خود را از دست داد، زیرا شهر غزنه را پایتخت خود ساختند.

غوریان بین سال های 540 هجری شمسی کابل را تصرف کردند.

و در حوالی سال های 590 هجری شمسی کابل به دست دولت خوارزم شاهان افتاد.

در سال های 600 هجری شمسی تهاجمات چنگیز در کابل شروع، که با تاراج و قتل های زیاد همراه بود. در حدود سال های 750 هجری شمسی کابل مورد حملات و چپاول امیر تیمور قرار گرفت.

در سال 1500 میلادی ظهیرالدین بابر که نواسه امیر تیمور می باشد، کابل را تصرف و آن را پایتخت خود ساخته و کابل در اثر آبادانی ها و سعی و کوشش بابر رونق و شکل پایتخت را دوباره به خود می گیرد و تا به سال های 920 هجری شمسی پایتخت باقی می ماند. و بعداً بابر به کمک مردم کابل به هند حمله می کند. بابر در کابل وفات نموده و مقبره اش در کابل می باشد.

در سال های 1790 میلادی محمود غزالی از قبیله هوتکی ها اصفهان را به تصرف خود درآورد. نادر افشار به همراهی صفوی ها متحد شده و بر علیه شاه افغان در جنگ داخل می شود و او را شکست داده و در این وقت نام نادر قلی بیگ را اختیار می کند. در سال 1732 اعلان پادشاهی نموده و در همین وقت با عثمانی ها نیز داخل جنگ می شود. در سال 1736 میلادی بر تخت فارس (Peres) نشسته و نام نادر افشار را به خود می دهد. در سال 1120 هجری شمسی کابل در تصرف نادر افشار در آمد، وی کابل را زیر حملات شدید قرار داده تا این که موفق به تسخیر آن گردید. در سال 1747 میلادی کشته شد.

در همین سال احمد خان قوماندان جوان نادر افشار اعلان استقلال نمود و نام احمد شاه را به خود گرفته، و امپراتوری درانی را تأسیس نمود.

به این ترتیب احمد شاه بابا بنیان گذار افغانستان نوین گردید، که تا به سال 1826 میلادی این امپراطوری دوام داشت.

منظره کابل بعد از باران

ادامه دارد